Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

29. februar 2024*

»Præjudiciel forelæggelse – lufttransport – forordning (EF) nr. 261/2004 – artikel 5, stk. 1 og 3 – artikel 7, stk. 1 – kompensation til luftfartspassagerer ved aflysning – kompensationsrettens art og grundlag – overdragelse af passagerernes fordring mod luftfartsselskabet til et erhvervende selskab – kontraktvilkår, der forbyder en sådan overdragelse – artikel 15 – ansvarsbegrænsning«

I sag C-11/23,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorca (handelsretten nr. 1 i Palma de Mallorca, Spanien) ved afgørelse af 31. oktober 2022, indgået til Domstolen den 12. januar 2023, i sagen

Eventmedia Soluciones SL

mod

Air Europa Líneas Aéreas SAU,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af afdelingsformanden, K. Jürimäe (refererende dommer), Domstolens præsident, K. Lenaerts, som fungerende dommer i Tredje Afdeling, og dommerne N. Piçarra, N. Jääskinen og M. Gavalec,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

– Eventmedia Soluciones SL ved procuradora R.M. Jiménez Varela og abogada A.M. Martínez Cuadros,

* Processprog: spansk.

– Air Europa Líneas Aéreas SAU ved procurador N. de Dorremochea Guiot og abogado E. Olea Ballesteros,

– den spanske regering ved L. Aguilera Ruiz, som befuldmægtiget,

– den litauiske regering ved S. Grigonis og V. Kazlauskaitė-Švenčionienė, som befuldmægtigede,

– Europa-Kommissionen ved J.L. Buendía Sierra, N. Ruiz García og G. Wilms, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 5, stk. 1, litra c), artikel 5, stk. 3, artikel 7, stk. 1, og artikel 15 i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91 (EUT 2004, L 46, s. 1) samt af artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i Rådets direktiv 93/13/EØF af 5. april 1993 om urimelige kontraktvilkår i forbrugeraftaler (EFT 1993, L 95, s. 29).

2 Denne anmodning er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem Eventmedia Soluciones SL (herefter »Eventmedia«), der har erhvervet fordringer fra seks luftfartspassagerer mod Air Europa Líneas Aéreas SAU (herefter »Air Europa«), vedrørende en kompensation på grund af aflysningen af en flyvning.

EU-retten

Forordning (EF) nr. 44/2001

3 Rådets forordning (EF) nr. 44/2001 af 22. december 2000 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (EFT 2001, L 12, s. 1) fastsatte følgende i artikel 5, nr. 1), litra a):

»En person, der har bopæl på en medlemsstats område, kan sagsøges i en anden medlemsstat

1) a) i sager om kontraktforhold, ved retten på det sted, hvor den forpligtelse, der ligger til grund for sagen, er opfyldt eller skal opfyldes […]«

Forordning nr. 261/2004

4 1., 7. og 20. betragtning til forordning nr. 261/2004 har følgende ordlyd:

»(1) Handling fra Fællesskabets side, når det drejer sig om lufttransport, bør bl.a. sigte på at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer. Endvidere bør der fuldt ud tages hensyn til forbrugerbeskyttelseskrav generelt.

[...]

(7) For at sikre en effektiv anvendelse af denne forordning bør de forpligtelser, der herved indføres, påhvile det transporterende luftfartsselskab, der gennemfører eller har til hensigt at gennemføre en flyvning, uanset om det sker med eget luftfartøj, under dry eller wet lease eller i en hvilken som helst anden form.

[...]

(20) Passagererne bør fuldt ud informeres om deres rettigheder i tilfælde af boardingafvisning, aflysning eller lange forsinkelser, så de er i stand til reelt at udøve disse rettigheder.«

5 Følgende fremgår af denne forordnings artikel 1, stk. 1, litra b):

»I denne forordning fastsættes der på de her anførte betingelser minimumsrettigheder for luftfartspassagerer ved:

[...]

b) aflysning af flyafgange […]«

6 I den nævnte forordnings artikel 2, litra b), defineres »transporterende luftfartsselskab« som »et lufttrafikforetagende, der udfører eller har til hensigt at udføre en flyvning i henhold til en kontrakt med en passager eller på vegne af en juridisk eller fysisk person, der har kontrakt med denne passager«.

7 Den samme forordnings artikel 3 med overskriften »Anvendelsesområde« bestemmer følgende i stk. 5:

»Denne forordning gælder for transporterende luftfartsselskaber, der stiller transportydelser til rådighed for de passagerer, der er omfattet af stk. 1 og stk. 2. Hvis et transporterende luftfartsselskab, som ikke har kontrakt med passagererne, opfylder forpligtelser under denne forordning, skal det betragtes som opfyldende disse forpligtelser på vegne af den person, der har kontrakt med de pågældende passagerer.«

8 Følgende fremgår af artikel 5 i forordning nr. 261/2004 med overskriften »Aflysning«:

»1. Hvis en flyafgang aflyses, skal berørte passagerer:

[...]

c) have ret til kompensation fra det transporterende luftfartsselskab i overensstemmelse med artikel 7, medmindre [de får meddelelse om aflysningen]

[...]

3. Et transporterende luftfartsselskab har ikke pligt til at udbetale kompensation i henhold til artikel 7, hvis det kan godtgøre, at aflysningen skyldes usædvanlige omstændigheder, som ikke kunne have været undgået, selv om alle forholdsregler, der med rimelighed kunne træffes, faktisk var blevet truffet.

[...]«

9 Denne forordnings artikel 7 med overskriften »Kompensationsret« fastsætter følgende i stk. 1, første afsnit:

»Når der henvises til denne artikel modtager passageren en fast kompensation som følger:

a) 250 EUR for alle flyvninger på højst 1 500 km

b) 400 EUR for alle flyvninger inden for Fællesskabet på mere end 1 500 km og for alle andre flyvninger på mellem 1 500 og 3 500 km

c) 600 EUR for alle flyvninger, der ikke falder ind under a) eller b).«

10 Den nævnte forordnings artikel 15 med overskriften »Ansvarsbegrænsning«, bestemmer følgende:

»1. Forpligtelser over for passagerer i henhold til denne forordning må ikke begrænses eller ophæves ved f.eks. en undtagelse eller restriktiv klausul i transportkontrakten.

2. Såfremt en sådan undtagelse eller restriktiv klausul alligevel påberåbes over for en passager, eller passageren ikke er blevet korrekt informeret om sine rettigheder, og derfor har accepteret en lavere kompensation end fastsat i nærværende forordning, har passageren fortsat ret til at iværksætte de nødvendige procedurer ved de kompetente retsinstanser eller organer med henblik på at opnå supplerende kompensation.«

Direktiv 93/13

11 Artikel 6, stk. 1, i direktiv 93/13 har følgende ordlyd:

»Medlemsstaterne fastsætter, at urimelige kontraktvilkår i en aftale, som en erhvervsdrivende har indgået med en forbruger, i henhold til deres nationale lovgivning ikke binder forbrugeren, og at aftalen forbliver bindende for parterne på i øvrigt samme vilkår, hvis den kan opretholdes uden de urimelige kontraktvilkår.«

12 Dette direktivs artikel 7, stk. 1, bestemmer:

»Medlemsstaterne sikrer, at der i forbrugernes og konkurrenternes interesse findes egnede og effektive midler til at bringe anvendelsen af urimelige kontraktvilkår i aftaler, der indgås mellem forbrugere og en erhvervsdrivende, til ophør.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

13 Seks luftfartspassagerer, der var berørt af aflysningen af en flyafgang fra Viru Viru lufthavn i Santa Cruz (Bolivia) til Madrid med planlagt afgang den 24. marts 2022, overdrog de fordringer på kompensation, som de havde mod Air Europa, til et erhvervende selskab, Eventmedia.

14 Eventmedia anlagde derefter sag mod Air Europa ved Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorca (handelsretten nr. 1 i Palma de Mallorca, Spanien), som er den forelæggende ret, med påstand om kompensation på 600 EUR for hver af disse passagerer på grundlag af forordning nr. 261/2004.

15 Air Europa har ved den pågældende ret anfægtet Eventmedias søgsmålskompetence. Efter Air Europas opfattelse forelå der ikke en i henhold til lovgivningen gyldig overdragelse af fordringen, idet overdragelsen var i strid med forbuddet mod overdragelse af rettigheder, der tilkommer passagererne, som fastsat i vilkår 15.1 i luftfartsselskabets generelle kontraktbetingelser (herefter »det pågældende vilkår«). I henhold til ordlyden af dette vilkår fastsættes »Air Europas og ethvert luftfartsselskabs ansvar [...] i overensstemmelse med artikel 1 i henhold til det billetudstedende luftfartsselskabs transportbetingelser, medmindre andet er bestemt. Passagerernes rettigheder er personlige, og det er ikke tilladt at overdrage dem«.

16 Den forelæggende ret har forklaret, at en luftfartspassager i henhold til spansk ret kan gøre sin kompensationsret i henhold til forordning nr. 261/2004 gældende over for det transporterende luftfartsselskab ved domstolene inden for rammerne af den såkaldte »forenklede« procedure uden at skulle lade sig repræsentere af en advokat. I praksis gør luftfartspassagerer sjældent brug af denne mulighed som følge af det af størstedelen af de transporterende luftfartsselskaber fremførte forsvar og de processuelle reglers kompleksitet. En luftfartspassager kan endvidere give en procesfuldmægtig procesfuldmagt, således at denne procesfuldmægtig kan give møde for retten på vegne af luftfartspassageren.

17 I overensstemmelse med spansk ret kan en luftfartspassager endelig overdrage sin fordring mod luftfartsselskabet bl.a. til en enhed, der er specialiseret i krav i henhold til forordning nr. 261/2004. I et sådant tilfælde deltager denne enhed i sagen på egne vegne og for egen regning med henblik på at forsvare sine interesser som erhverver af fordringen.

18 Den forelæggende ret har imidlertid bemærket, at det pågældende vilkår begrænser denne mulighed for, at luftfartspassagerer kan overdrage deres rettigheder. Den ønsker derfor oplyst, om et sådant vilkår er foreneligt med EU-retten.

19 Denne ret har indledningsvis fundet det nødvendigt at afgøre, om et vilkår i en transportkontrakts generelle kontraktbetingelser, der forbyder overdragelse af rettigheder, som tilkommer luftfartspassageren, udgør en begrænsning af forpligtelserne over for luftfartspassagererne, som er omfattet af artikel 15 i forordning nr. 261/2004. I så fald er det pågældende vilkår ugyldigt, da det er i strid med et påbud eller forbud som omhandlet i spansk ret.

20 Den nævnte ret er dernæst af den opfattelse, at det i en sammenhæng, hvor de spanske domstole har anlagt forskellige tilgange, er væsentligt at fastslå arten af den i artikel 5 og artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004 fastsatte kompensationsret. I denne forbindelse synes det at fremgå af dom af 7. marts 2018, flightright m.fl. (C-274/16, C-447/16 og C-448/16, EU:C:2018:160, præmis 63), og af 26. marts 2020, Primera Air Scandinavia (C-215/18, EU:C:2020:235, præmis 49), at det drejer sig om en rettighed af kontraktlig art. Den omstændighed, at artikel 5 i

forordning nr. 261/2004, sammenholdt med syvende betragtning til og artikel 2, litra b), i denne forordning, pålægger det transporterende luftfartsselskab ansvaret, såfremt det ikke har indgået nogen kontrakt med luftfartspassageren, giver derimod indtryk af, luftfartspassageren direkte udleder sin kompensationsret af den nævnte forordning.

21 Subsidiært, såfremt artikel 15 i forordning nr. 261/2004 ikke er til hinder for et vilkår, der forbyder overdragelse af luftfartspassagerens rettigheder, eller for det tilfælde, at den i denne forordning fastsatte kompensationsret er af kontraktlig art, er den forelæggende ret endelig i tvivl om fortolkningen af direktiv 93/13. Den ønsker i denne forbindelse oplyst, om og i givet fald på hvilke betingelser den i en tvist mellem to erhvervsdrivende ex officio kan prøve den efter den forelæggende rets opfattelse urimelige karakter af et vilkår, der er indeholdt i en aftale indgået mellem den ene af disse erhvervsdrivende og en forbruger, som har overdraget sine rettigheder til den anden erhvervsdrivende.

22 På denne baggrund har Juzgado de lo Mercantil n.º 1 de Palma de Mallorca (handelsretten nr. 1 i Palma de Mallorca) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Kan det anses for en ulovlig undtagelse som omhandlet i artikel 15 i [forordning nr. 261/2004], at en lufttransportkontrakt indeholder et vilkår som [det pågældende vilkår], der begrænser luftfartsselskabets forpligtelser, idet den indskrænker passagerernes mulighed for at håndhæve deres ret til kompensation i tilfælde af aflysning af en flyvning ved at overdrage fordringen?

2) Kan artikel 7, stk. 1, i [forordning nr. 261/2004,] sammenholdt med [forordningens] artikel 5, stk. 1, litra c), og [artikel 5,] stk. 3, fortolkes således, at det transporterende luftfartsselskabs betaling af kompensation ved aflysning af en flyvning er en forpligtelse, der er foreskrevet i forordningen uafhængigt af en transportkontrakt med passageren og uafhængigt af luftfartsselskabets culpøse misligholdelse af sine kontraktlige forpligtelser?

[...]

3) [Subsidiært, såfremt det pågældende vilkår ikke udgør en ulovlig undtagelse som omhandlet i artikel 15 i forordning nr. 261/2004, eller såfremt kompensationsretten er af kontraktlig art,] skal artikel 6, stk. 1, og artikel 7, stk. 1, i [direktiv 93/13] fortolkes således, at den nationale ret, som skal træffe afgørelse i et søgsmål med påstand om betaling af kompensation for aflysningen af en flyvning som fastsat i artikel 7, stk. 1, i [forordning nr. 261/2004], ex officio skal prøve den eventuelt urimelige karakter af et vilkår i transportkontrakten, som ikke tillader passageren at overdrage sine rettigheder, når søgsmålet anlægges af den erhvervende virksomhed, som til forskel fra passageren ikke er en forbruger eller bruger?

4) Såfremt retten ex officio skal foretage denne prøvelse, kan opfyldelsen af forpligtelsen til at informere forbrugeren og konstatere, om denne påberåber sig den urimelige karakter af vilkåret eller accepterer dette, da udelades henset til forbrugerens endelige overdragelse af sin fordring i strid med det eventuelt urimelige vilkår, som ikke tillader overdragelse af fordringen?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Det andet spørgsmål

23 Den forelæggende ret ønsker med det andet spørgsmål, der skal behandles først, nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 261/2004, sammenholdt med artikel 7, stk. 1, heri, skal fortolkes således, at hvis en flyafgang aflyses, følger luftfartspassagerers ret til at få den i disse bestemmelser omhandlede kompensation, som påhviler det transporterende luftfartsselskab, og sidstnævntes tilsvarende forpligtelse til at betale denne kompensation af denne forordning, eller således, at denne ret og denne forpligtelse er baseret på en kontrakt, der i givet fald er blevet indgået mellem dette luftfartsselskab og den berørte luftfartspassager, eller sågar på det nævnte luftfartsselskabs culpøse misligholdelse af en sådan kontrakt.

24 Ifølge Domstolens faste praksis skal der ved fortolkningen af en EU-retlig bestemmelse ikke blot tages hensyn til dennes ordlyd, men også til den sammenhæng, hvori den indgår, og til de mål, der forfølges med den ordning, som den udgør en del af (dom af 11.5.2017, Krijgsman, C-302/16, EU:C:2017:359, præmis 24 og den deri nævnte retspraksis, og af 29.9.2022, LOT (Kompensation pålagt af den administrative myndighed), C-597/20, EU:C:2022:735, præmis 21).

25 Det fremgår af artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004, at de berørte passagerer i tilfælde af aflysning af en flyafgang skal »have ret til kompensation fra det transporterende luftfartsselskab« i overensstemmelse med denne forordnings artikel 7, medmindre de får meddelelse om aflysningen af flyafgangen på de betingelser, der er fastsat i den førstnævnte bestemmelse (dom af 21.12.2021, Airhelp, C-263/20, EU:C:2021:1039, præmis 49). Denne artikels stk. 3 fastsætter betingelserne for, hvornår et transporterende luftfartsselskab ikke har pligt til at udbetale kompensation, når aflysningen skyldes usædvanlige omstændigheder (jf. i denne retning dom af 22.12.2008, Wallentin-Hermann, C-549/07, EU:C:2008:771, præmis 20).

26 Denne forordnings artikel 7, stk. 1, fastsætter det standardiserede kompensationsbeløb, som en luftfartspassager har ret til, når der henvises til denne bestemmelse i den nævnte forordning.

27 Henset til ordlyden af disse bestemmelser og i overensstemmelse med Domstolens praksis optræder den ret til en standardiseret og fast kompensation, som påhviler det transporterende luftfartsselskab, blandt de grundlæggende rettigheder, som luftpassagerer er blevet tillagt ved forordning nr. 261/2004 (jf. i denne retning dom af 26.3.2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, præmis 37).

28 Det følger heraf, at i tilfælde af aflysning af en flyafgang følger den i artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004 omhandlede ret for luftfartspassagerer til kompensation og det transporterende luftfartsselskabs tilsvarende forpligtelse til at betale den kompensation, der er fastsat i denne forordnings artikel 7, stk. 1, direkte af denne forordning. Denne ret og denne forpligtelse kan derfor ikke anses for at være baseret på en kontrakt, der i givet fald er blevet indgået mellem den berørte luftfartspassager og det berørte transporterende luftfartsselskab, eller sågar på dette luftfartsselskabs culpøse misligholdelse af en sådan kontrakt.

29 Denne fortolkning støttes af den sammenhæng, hvori artikel 5, stk. 1, litra c), artikel 5, stk. 3, og artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 261/2004 indgår, samt af formålet med denne forordning.

30 Hvad for det første angår denne sammenhæng skal det bemærkes, at i overensstemmelse med artikel 1, stk. 1, litra b), i forordning nr. 261/2004 »fastsættes der« i denne forordning på de deri anførte betingelser minimumsrettigheder for luftfartspassagerer ved aflysning af flyafgange.

31 Det følger desuden af artikel 2, litra b), i forordning nr. 261/2004, sammenholdt med forordningens artikel 3, stk. 5, at en passager, hvis flyafgang er blevet aflyst eller forsinket, kan påberåbe sig denne forordning over for det transporterende luftfartsselskab, selv om denne passager og dette luftfartsselskab ikke har indgået en aftale med hinanden (jf. i denne retning dom af 26.3.2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, præmis 27-29).

32 Disse bestemmelser støtter således den fortolkning, hvorefter luftfartspassagerers ret til den kompensation, der er omhandlet i artikel 5 og 7 i forordning nr. 261/2004, ved aflysning af en flyafgang følger direkte af denne forordning.

33 Hvad for det andet angår formålet med forordning nr. 261/2004 er dette, som anført i første betragtning hertil, at sikre et højt beskyttelsesniveau for passagerer, således at de rettigheder, der gives disse, skal undergives en vid fortolkning (jf. i denne retning dom 4.10.2012, Rodríguez Cachafeiro og Martínez-Reboredo Varela-Villamor, C-321/11, EU:C:2012:609, præmis 25, og af 30.4.2020, Blue Air – Airline Management Solutions, C-584/18, EU:C:2020:324, præmis 93).

34 Den i nærværende doms præmis 28 angivne fortolkning af artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004, sammenholdt med artikel 7, stk. 1, i denne forordning, er således i overensstemmelse med dette formål, eftersom fortolkningen sikrer, at enhver luftfartspassager, der er berørt af aflysningen af en flyafgang, har ret til kompensation på de i disse bestemmelser fastsatte betingelser, uafhængigt af spørgsmålet om, hvorvidt luftfartspassageren har indgået en transportkontrakt med det transporterende luftfartsselskab.

35 Den nævnte fortolkning er i øvrigt på ingen måde uforenelig med Domstolens praksis, hvorefter søgsmål om ret til kompensation i henhold til forordning nr. 261/2004 er omfattet af »sager om kontraktforhold« som omhandlet i artikel 5, nr. 1), i forordning nr. 44/2001 (jf. i denne retning dom af 7.3.2018, flightright m.fl., C-274/16, C-447/16 og C-448/16, EU:C:2018:160, præmis 63-65, og af 26.3.2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, præmis 49). Ved denne praksis om kompetence på det civil- og handelsretlige område har Domstolen nemlig villet sikre ensartet anvendelse af begrebet »sager om kontraktforhold« i denne bestemmelses forstand ved at fastslå, at for at være omfattet af dette begreb er det uden betydning, om luftfartspassageren har indgået transportkontrakten med en anden tjenesteudbyder, som f.eks. et rejsebureau, og ikke direkte med det berørte transporterende luftfartsselskab. Som anført af den spanske regering og Europa-Kommissionen har den nævnte retspraksis ikke til formål at foregribe selve grundlaget for den i forordning nr. 261/2004 fastsatte ret til kompensation.

36 Det skal i denne forbindelse bemærkes, at et søgsmål, hvis grundlag er en aftale, kan tilsigte at gøre et krav gældende, som er baseret på bestemmelser i den pågældende kontrakt som sådan eller retsregler, som finder anvendelse i medfør af denne kontrakt (jf. i denne retning dom af 24.11.2020, Wikingerhof, C-59/19, EU:C:2020:950, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis). Selv om grundlaget for det søgsmål om kompensation, som luftfartspassageren eller et selskab, der har erhvervet nævnte luftfartspassagers fordring på kompensation, i en sag som den i hovedsagen omhandlede har anlagt mod det transporterende luftfartsselskab, nødvendigvis er, at der foreligger en kontrakt, uagtet om det er med dette luftfartsselskab eller med en anden tjenesteudbyder (jf. i denne retning dom af 26.3.2020, Primera Air Scandinavia, C-215/18, EU:C:2020:235, præmis 50-52), følger den ret til kompensation, som denne passager eller dette

erhvervende selskab kan gøre gældende inden for rammerne af dette søgsmål, navnlig i tilfælde af aflysning af en flyafgang, direkte af artikel 5, stk. 1, litra c), i forordning nr. 261/2004, sammenholdt med artikel 7, stk. 1, heri, således som det fremgår af nærværende doms præmis 28 og 32.

37 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 5, stk. 3, i forordning nr. 261/2004, sammenholdt med forordningens artikel 7, stk. 1, skal fortolkes således, at hvis en flyafgang aflyses, følger luftfartspassagerers ret til at få den i disse bestemmelser omhandlede kompensation, som påhviler det transporterende luftfartsselskab, og dette selskabs tilsvarende forpligtelse til at betale denne kompensation direkte af denne forordning.

Det første spørgsmål

38 Den forelæggende ret ønsker med det første spørgsmål, som herefter skal behandles, nærmere bestemt oplyst, om artikel 15 i forordning nr. 261/2004 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at der i en transportkontrakt indsættes et vilkår, der forbyder overdragelse af de rettigheder, som en luftfartspassager har over for et transporterende luftfartsselskab i henhold til bestemmelserne i denne forordning.

39 Artikel 15 i forordning nr. 261/2004 med overskriften »Ansvarsbegrænsning« bestemmer i stk. 1, at luftfartsselskabers forpligtelser over for passagerer i henhold til denne forordning ikke må begrænses eller ophæves ved f.eks. en undtagelse eller restriktiv klausul i transportkontrakten.

40 I overensstemmelse med denne bestemmelse, og henset til besvarelsen af det andet spørgsmål, kan det transporterende luftfartsselskabs forpligtelse til at betale den i denne forordnings artikel 7, stk. 1, fastsatte kompensation ikke begrænses eller ophæves i henhold til en kontrakt.

41 Det skal i denne forbindelse tilføjes, at denne bestemmelse, henset til det navnlig for artikel 15 i forordning nr. 261/2004 underliggende formål om at sikre et højt beskyttelsesniveau for luftfartspassagerer og til den vide fortolkning, som i overensstemmelse med den retspraksis, der er nævnt i nærværende doms præmis 33, skal anlægges af de rettigheder, som luftpassagerer er blevet tillagt, for så vidt som den fastlægger ansvarsbegrænsning for disse rettigheder, ligeledes være genstand for en vid fortolkning (jf. analogt dom af 30.4.2020, Blue Air – Airline Management Solutions, C-584/18, EU:C:2020:324, præmis 102).

42 Henset til brugen i den nævnte bestemmelse af adverbiet »f.eks.« og i lyset af dette formål skal således ikke alene undtagelser, der er indeholdt i en transportkontrakt, som er en gensidigt bebyrdende kontrakt, der er godkendt af passageren, anses for ulovlige, men også, og a fortiori, undtagelser, der er indeholdt i andre dokumenter af ensidig karakter udstedt af det transporterende luftfartsselskab, og som denne agter at påberåbe sig over for de pågældende luftfartspassagerer (jf. i denne retning dom af 30.4.2020, Blue Air – Airline Management Solutions, C-584/18, EU:C:2020:324, præmis 102). Den samme bestemmelse kan således finde anvendelse for undtagelser, som fremgår af de generelle kontraktbetingelser.

43 Henset til det nævnte formål og med henblik på at sikre effektiviteten af luftfartspassagerers ret til kompensation skal ikke alene undtagelser eller begrænsninger, der direkte vedrører denne rettighed som sådan, men også dem, der til skade for disse passagerer begrænser betingelserne for udøvelse af den nævnte ret i forhold til de gældende lovbestemmelser, anses for ulovlige som omhandlet i artikel 15 i forordning nr. 261/2004.

44 Med henblik på at sikre et højt beskyttelsesniveau for luftfartspassagerer og sætte dem i stand til at udøve deres rettigheder i overensstemmelse med det formål, der er anført i 20. betragtning til forordning nr. 261/2004, er det endelig nødvendigt at sikre, at en passager, der er berørt af aflysningen af en flyafgang, har ret til frit at vælge, på hvilken måde vedkommende mest effektivt kan forsvare sine rettigheder på, bl.a. ved at give den pågældende mulighed for at henvende sig direkte til det transporterende luftfartsselskab, anlægge sag ved de kompetente retter eller, såfremt dette er fastsat i den relevante nationale lovgivning, overdrage sin fordring til tredjemand for at begrænse de vanskeligheder og udgifter, som kan afskrække den pågældende fra at tage personlige skridt mod dette luftfartsselskab for et beløb af mindre økonomisk betydning.

45 Det følger heraf, at et vilkår i en transportkontrakts generelle kontraktbetingelser, der forbyder overdragelse af de rettigheder, som luftfartspassageren kan gøre gældende over for det transporterende luftfartsselskab, udgør en ulovlig undtagelse som omhandlet i artikel 15 i forordning nr. 261/2004.

46 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 15 i forordning nr. 261/2004 skal fortolkes således, at denne bestemmelse er til hinder for, at der i en transportkontrakt indsættes et vilkår, der forbyder overdragelse af de rettigheder, som en luftfartspassager har over for et transporterende luftfartsselskab i henhold til bestemmelserne i denne forordning.

Det tredje og det fjerde spørgsmål

47 Henset til besvarelsen af det første og det andet spørgsmål er det ufornødent at besvare det tredje og det fjerde spørgsmål.

Sagsomkostninger

48 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

1) Artikel 5, stk. 1, litra c), og artikel 5, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 261/2004 af 11. februar 2004 om fælles bestemmelser om kompensation og bistand til luftfartspassagerer ved boardingafvisning og ved aflysning eller lange forsinkelser og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 295/91, sammenholdt med forordningens artikel 7, stk. 1,

skal fortolkes således, at

hvis en flyafgang aflyses, følger luftfartspassagerers ret til at få den i disse bestemmelser omhandlede kompensation, som påhviler det transporterende luftfartsselskab, og dette selskabs tilsvarende forpligtelse til at betale denne kompensation direkte af denne forordning.

2) Artikel 15 i forordning nr. 261/2004

skal fortolkes således, at

denne bestemmelse er til hinder for, at der i en transportkontrakt indsættes et vilkår, der forbyder overdragelse af de rettigheder, som en luftfartspassager har over for et transporterende luftfartsselskab i henhold til bestemmelserne i denne forordning.

Underskrifter